

GÜZEL AHLÂK GÜNAHLARI TEMİZLER

Elhamdülillâhi rabbi'l-âlemîn. Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ seyyidinâ Muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'dü:

Fe-kâle Rasûlullahi sallallahu aleyhi ve sellem.

الْخُلُقُ الْحَسَنُ يُذِيبُ الْخَطَايَا كَمَا يُذِيبُ الْمَاءُ
الْجَلِيدَ وَالْخُلُقُ السُّوُّ يُفْسِدُ الْعَمَلَ كَمَا يُفْسِدُ الْخَلُّ
الْعَسَلَ

el-Huluku'l-hasenü yüzîbü'l-hatâyâ kemâ yüzîbü'l-mâu'l-celîde ve'l-huluku's-sûü yufsidü'l-amele kemâ yufsidü'l-hallu'l-asele.

İbn Abbâs radiyallahu anhuma'dan rivayet olunduğu üzere Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem hazretleri buyurmuşlar ki;

Güzel huy, ahlâkın güzel olması. Yüzîbü'l-hatâyâ. Günahları, hataları eritir. Kemâ yüzîbü'l-mâu'l-celîde. Suyun buzu erittiği gibi.

Ve'l-hulukü's-sûü. Kötü huy. *Yüfsidü'l-amele.* İnsanın ibadet ve taatlerini bile bozar, mahveder.

Kemâ yufsidü'l-hallu'l-asele. Sirkenin balı ekşitip bozduğu, yok ettiği gibi, kıymetini sıfırladığı gibi.

Demek ki insanın günahlarının af olması için, Cenâb-ı Hakk'ın kulu afv u mağfiret eylemesi için, çarelerden birisi de; güzel huylu olmakmış. İnsanın huyu, ahlâkı güzel olursa, günahlarını eritiyor, alıp götürüyor, yok ediyor, suyun buzu eritip götürdüğü gibi. Bardağın içine su koyuyorsun, biraz sonra bir şey kalmıyor, erittiği gibi.

Kötü huy da insanın yaptığı ibadeti, taati, hayratı, hasenâtı, güzel ameli mahvediyor.

Bunun misali olarak hadîs-i şerîfte açıkça belirtilmiş olan bir misal;

el-Hasedü ye'külü'l-hasenâti kemâ tekülü'n-nâru'l-hatabe. Ateşin odunu kül ettiği gibi. Kül ediyor, yok ediyor, odun kalmıyor ortada. Haset de, insanın hasenatını yakıp kül eder, bitirir.

Hasenât yaptı, hayrat u hasenât yaptı, iyilik yaptı bu adam.

Yaptı ama hasetçi. Kötü huy mahvediyor.

Demek ki sadece haset değil, bu hadîs-i şerîften anlıyoruz ki;

Kötü huy da bütün iyi amelleri mahvediyor.

Bunun için en önemli işlerimizden birisi mümin olarak; Allah'ın rızasını kazanmaya niyetlenmiş insan olarak, en önemli işlerimizden bir tanesi nedir?

Ahlâkımızı düzeltmektir. Ahlâk düzeltildi mi, bir insan güzel huylu oldu mu, sabahtan akşama oruç tutuyormuş gibi hem de sıcak yaz günlerinde, zahmetli zamanlarda sevap alır. Akşamdan sabaha kalkmış ibadet etmiş gibi, uzun gecelerde, uyumamış da Cenâb-ı Hakk'a ibadet ibadet ibadet eylemiş de geceyi geçirmiş gibi sevap alır. Güzel huyu sayesinde.

Güzel huy nedir?

Adaletlilik, tatlı dilliliktir, iyilikseverliktir, cömertliktir, yardımseverliktir, affediciliktir. Güzel huyların çeşitleri var. [Kötü huylardan] bir tanesi bile olsa insanı, mesela bir

hased kıskanma huyu. Falanca bir ev almış benim evim yok. Vay be! Falancanın arabasına bak bizim araba külüstür. Vay be! Allah Allah, falanca şöyle biz de böyle yok. Ay hemen ne yapıp, çalıp çırıp biz de bir tane edinelim. Yarış. Sosyetenin, falancanın parmağında pırlanta bir yüzük var herif. Bana böyle bir tane almazsan yuvayı bozarım ha. Efendim bir tane de gerdanlık. Zümrüt olsun, yakut olsun da ben de onu çatlatayım, takıştırayım da bir dahaki toplantıya ben gideyim. Oda beni görünce hasedinden çatlasın, çatır çatır çatlasın. Bu duyguyla insanların çoğu yani düşürmekten korkuyayım, avretimi örteyim de tesettür oldun diye değil, bunun ötesinde fiyaka işi, caka için, hava için yapıyor bir çok şeyi. Uzun uzun süslenmeler, pahalı giyimler hep ondan onuluyor ekseriyetle. Yarış, şeydeki yarış süslenmedeki, övünmedeki, gururlanmaktaki, kibirlenmekteki yarış. Allah'ın sevmediği şeyler.

Demek ki güzel huyları öğrenmemiz gerekiyor. Ve çoluk çocuğumuza öğretmemiz gerekiyor. Kötü huyları da öğrenmemiz gerekiyor. Yine onları da çoluk çocuğumuza, hanımımıza çocuğumuza öğretmemiz gerekiyor. Ha bak bu senin yaptığın iyi bir huy değildir, sonra bu işin

sonu fenaya varır, hayatında çok sıkıntı çeker-
sin. Sakın ha. Böyle yapma diye. Onu da öğret-
memiz gerekiyor. Nasıl Kulhuvallahu'yu öğ-
rendi benim çocuk. Bak amcası, hocam, bir
okusun da bir dinle. Maşallah maşallah. Bir ka-
rış boyuyla aferin, peltek peltek diliyle Kulhu-
vallah'ı ezberlemiş. Ne güzel. Innâ a'taynâ'yı
da biliyor. Sübhâneke'yi de biliyor. Tahiyâtı
da ezberlemiş. Oh oh oh maşallah maşallah di-
yoruz. Sabretmeyi de öğrenmiş maşallah ma-
şallah. Kardeşine ikramda bulunmayı da öğ-
renmiş. Arkadaşını sevmeyi de öğrenmiş.
Kavga etmemeyi de öğrenmiş maşallah. Anne-
sinin babasının sözünü dinlemeyi itaati de öğ-
renmiş maşallah, vs. vs.

E bunların da öğretilmesi lazım. Kolay bir
şey değil. Biz çocuk bakım yerine gittik. Satın
alalım falan diye. Küçük çocukları oturtmuş
öğretmenleri. Bir şeyler öğretiyorlar ama,
oyunla öğretiyor. Düşündüm bunlar kim bilir
neler yazılmıştır böyle listede şu çocuklara,
şunu öğreteceksiniz, bunu öğreteceksiniz. Ooo
diyor, böyle yapıyor parmağını, çocuğun kafa-
sında o harfinin kalması için bir işaret. Hepsi
eğitimde bir bir öğretilcek tabi. Önce harfleri

öğrenecek, rakamları öğrenecek, okumayı öğrenecek. Bunun gibi de tut bakayım arkadaşının elini, sarıl bakayım boynuna, öp bakalım. Tamam barışın bir daha kavga etmeyin, bilmem ne filan.

Şu sevap, şunun mükâfatı böyle, bu günah bunun cezası böyle. Bunları liste halinde çıkartmalıyız.

Şu bende var mı yok mu?

Yok, eksi.

Şu var mı?

Var, artı.

Şu var mı?

Yok, eksi.

Neyimiz eksikse kendimizi bile düzeltmeliyiz. Çünkü benzin gibi patlıyoruz bazen. Ufacık bir şeyden sigortamız patlıyor. Ondan sonra kavga gürültü patırtı, yumruk, tokat, sille, çanak tabak kırılması, masa sandalye devrilmesi, camların şangırdaması, avizelerin aşağıya inmesi... Hadi ondan sonra otur hesapla bakalım, bu öfkeden ne kadar zarar olmuş. Vay be, şu kadar Avustralya doları. Bir

kızgınlıktan amma büyük fatura ha filan. Bazen de yuva yıkılıyor, çat pat bilmem ne filan. Vay sen bana vurdun ha! Ya Allah hemen polis mahkeme, ondan sonra yuva çatır çatır yıkılıyor. Şeytan şıkır şıkır oynuyor.

Şeytanın en sevindiği işlerden birisi yuvanın yıkılmasıdır. İki kişiyi arasının bozulması ama, iki kişilerin de en önemli karı koca. Karı kocanın arasının bozulmasından çok memnun oluyor ve arayı bozan şeytana en büyük şeytan taç giydiriyor.

Gel bakalım sen ne yaptın bugün?

Ben falanca adamın birine içki içirttim.

Eh bir şeytanlık yapmışsın ama tam benim aradığım değil.

Sen ne yaptın?

Ben falanca adam rüşvet yedirttim.

Sen ne yaptın?

Ben hırsızlık yaptırdım.

Sen ne yaptın?

Ben anaya babaya asi eylettim.

Sen ne yaptın?

Zina bilmem kumar vs. burun kıvırıyor her birisine. Tamam diyor bir şeytanlık ama tam benim aradığım değil bu diyor.

Sen ne yaptın birisine soruyor?

Ben diyor bugün falanca aileye gittim, kadını kışkırttım, kocasına asi oldu. Kocayı kışkırttım karısını dövdü. Ondan sonra soluğu mahkemede aldılar, ondan sonra boşandılar, ayrıldılar.

Hah, *ente ente*. Sensin benim aradığım şeytanlar arasında en başarılı şeytan dermiş, ona taç giydirmiş başına, şeytanlığı en iyi yapmışsın diye. Hadîs-i şerîfte geçiyor. Okuduk bunu evvelki derslerde.

Kötü huy, insanın yaptığı iyi amelleri bile yok ediyor, bal gibi amelleri sirkeye çeviriyor, mahvediyor, ekşitiyor balı.

Ekşi bal yedin mi hiç?

Kavanozu açtın, bir parmak bal aldın, ekşimiş, ne yaparsın?

Çöpe.

Güzel, bal gibi tatlı ameller kötü huyla gidiyor. Günahları da iyi huy sildiriyor.

Onun için şu iyi huyu öğreneceğiz. Dervişlik demek bu demek zaten. Yunus Emre anlatmış bunu. Köylü dayılara anlatmış, köylü dayılar öğrenmiş, arif olmuşlar. Şehirde göremediğin irfanı görüyorsun köyde.

Neden?

Yunus'tan beri öğretmiş şeyh efendiler. Ümmî adam ama biliyor.

Dövene elsiz gerek

Sövene dilsiz gerek.

Ne demek?

Karşılık verme, kötüyle kötü olma, ona uyarsan kavga çıkar.

Ele geleni yersen

Dile geleni dersen

Böyle dervişlik mi olur

Sen derviş olamazsın

Derviş bağrı baş gerek

Bağrı baş gerek ne demek?

Bağrı yaralı demek, baş yara demek eski Türkçe de.

Dervişin bağı yaralı olmalı, gözü dolu yaş gerek. Gözü de yaşlı olmalı, hassas olmalı. Hem günahlarını düşünüp ağlayabilir, hem de Allah'ın nimetini kudretini görüp ağlayabilir.

Durup dururken sana yüz bin dolarlık bir mükâfat bir şey gelirse, ne yaparsın sevincinden?

Bazısı gülüyor, bazısı ağlıyor sevincinden.

Aman Allah'ım, bilmem ne filan.

Niye ağlıyorsun kız?

Ne bileyim işte çok sevindim de birdenbire filan.

Ağlıyor insan yani sevinçten de ağlar insan.

Allah bizi güzel huylara sahip eylesin.

Tabi kötü huyların alışıldıktan ve yerleştikten ve katılaştıktan sonra insan içinden atılması çok zor. Çok zor! Onun için eğitim bebetten, bebeklikten başlıyor. Hatta çocuk doğmadan başlıyor. Hatta adam evlenmeden başlıyor çocuğun eğitimi

Neden?

Öyle bir karı alırsın ki, alimallah canına okur senin, fesini yere düşürttürür. Kötü bir kadın alırsın, ondan sonra çocuklara da aşılar kötülüğü, Allah sen işe gidip geliyorsun işe gidip geliyorsun, vay be kadının neler yaptığını sonradan duyarsın ama, iş işten geçer. Kadın seçmekten başlıyor.

Kimi seçeceğiz?

Dindarını seçeceğiz. En güzelini, en parasızını, en soylusunu filan değil. En Allah'tan korkanını. Çünkü en çok Allah onu seviyor.

Şimdi birisi bana mektup yazmış, e-mail çekmiş, hocam diyor yardım.

Niye?

Bir türlü dengimi bulamadım. Ben şurada filanca yerden şöyle mevki makam sahibi bir insanım, bir türlü evlenemedim bilmem ne filan. Arkadaşlar da pek yardımcı olmadılar filan, dengimi bulamadım.

Kendisine denk arıyor, dengi dengine evlenecekler. Ben de müracaat etmiş bize diye ilgili yerlere talimat verdim, soruşturdum. Tahsilli, bilgili şey bir kız bulmuşlar tavsiye etmişler. Çünkü bize müracaat etti ya, biz de

işte falancaya git falan dedik. Ailesi güzel kızın, tahsili yüksek, meslek sahibi, hüneleri var, tanıyorlar bizimkiler yani bizim Ankara'dan gelen kızımız tanıyor. Gitmiş beyefendi fizikini beğenmemiş.

Fizikini beğenmemiş. Hay fizik başına çalına. E diyoruz yani acuze mi, kıvrık burunlu mu, buruşuk yüzlü mü, kambur sırtlı mı, aksak ayaklı mı, çolak elli mi, nedir yani kusuru?

Yok diyor baba diyor bizim kız, baya da güzel diyor yani. Hani sıralamada şöyle baya da güzel.

Yani Türkiye güzeli mi arıyorsun sen, fizikini beğenmemiş. Git o zaman bardan, pav-yondan beğendiğin bir kadın al. Fiziki güzel.

Fizik mi lazım, kimya mı lazım?

Hangisi lazım?

Kimya lazım.

Fiziki güzel.

Fizik mi lazım. Kimya mı lazım. Hangisi lazım?

Kimya lazım. Çünkü içi bozuk madde olduktan sonra, pis olduktan sonra, maddesi pis

olduktan sonra, bir pis maddeyi güzel bir şekil vermişsin karşına oturtmuşsun. Şeklin ne kıymeti var?

Maddesi pis, pis kokuyor, pis madde, mikroplu madde. Aman atın bunu dersin. Aman!

Hastalıklı bir insan, çok güzel bir eşyası var, ölmüş ama AIDS hastası.

O eşyası fiziki güzel alır mısınız?

Almam.

Niye?

AIDS bulaşır.

O zaman kimya da önemli. Kimyası güzel ama fizikini beğenmemiş. Ona artık bir daha yardım yok. Öyle şey olmaz.

Kimisi geliyor. Kızımız var işte. Elinizi öper hocam. Emrinizi bekleriz. Emrinize amadeyiz.

Peki, biz de arıyoruz, tarıyoruz, bizim delikanlılardan namazlı niyazlı, tesbihli, şakır şakır Allah Allah. Müslüman, mütedeyyin, harama bakmamış güzel bir kimseyi gönderiyoruz, kız beğenmiyor. Fesubhanallah, tövbe tövbe. Hadi bi tane daha gönderiyoruz yine

beğenmiyor. Bir daha gönderiyoruz yine beğenmiyor. Eee, ne yaparsan yap! Yani çocuklar pırlanta gibi, biliyorum.

Kızın birisini evlendireceğiz Türkiye’de. İki gözü iki çeşme ağlıyor. Ben bu adama varmam da varmam.

Yapma kız. Etme! Bu Müslüman. İhvan-dan.

İhvan demek?

Walmart damgası demek. Halîs demek yani. Yapma etme. İki gözü iki çeşme. Nerdeyse evden kaçacak. Nerdeyse nikahta memura hayır diyecek. Evlenmem diyecek nerdeyse.

Hay Allah’ım ne yapalım?

Ne yapalım hocam?

Ne yapacaksın, evlendireceksin.

Biz gördük de mi şey yaptık?

Gezdik, gördük, konuştuk, anlaştık mı?

Şimdi Müslümanlar bile geziyorlar, tozu-yorlar, görüşüyorlar konuşuyorlar, şartlarını söylüyorlar, bilmem ne yapıyorlar. Ya kız hayır diyor, ya oğlan hayır diyor. Bizim anamız bizim

namımıza bakmıştı, biz hep öyle evlendik. Görücü usulü, sabahtan giderlerdi falancanın evine, ev temiz mi, erken kalkmış mı, ortalığı süpürmüş mü, evin önü düzenli mi, bahçe nasıl, dağınık mı değil mi?

Kahve iyi pişmiş mi, giyimi nasıl?

Vesaire her şeyinden tamam.

İyi bir kız bulduk oğlum, hem de namazlı niyazlı. İnşallah seni münasip gördük, inşallah evlendireceğiz.

Peki anacığım, sağ olasın var olasın, ver elini öpeyim şap. Bitiyordu.

Allah Allah, Sübhanallah! Ne günlere kaldık. şimdi neler oluyor.

Evet netice itibariyle huylarımızı güzelleştirmeyi öğrenmeliyiz. Kötü huy fena, iyi huy faydalı.

a. **Gizli Günah şahsa, Açık Günah Topluma Zararlıdır**

İkinci hadıs-i şerif:

الْخَطِيئَةُ إِذَا خَفِيَتْ لَمْ تَضُرَّ إِلَّا صَاحِبَهَا
وَإِذَا أَظْهَرَتْ فَلَمْ تُغَيِّرْ ضَرَّتِ الْعَامَّةَ

el-Hatîetü izâ hafiyet lem tedurra illâ sâhibehâ ve izâ üzhirat fe-lem tuğayyar dar-rati'l âmmete.

Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivayet olunmuş. Deylemî rahmetullah Müsnedü'l- Firdevs'inde kaydetmiş ki;

Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyuruyor;

el-Hatîetü. Günah, hatalı iş, yanlış iş.

İzâ hafiyet. Gizli işlendi mi. Hafî, gizli. Hafiyeye diyoruz ya, gizli, arkadan takip eden adama. Mercekle şeyle kapıdan bakıyor, o çıktıktan sonra arkasından gidiyor.

İzâ hafiyet. Günah gizli olursa.

Lem tedurra illâ sâhibehâ. Ancak işleyene zarar verir.

Kendi başına evin dibinde, köşesinde zıkkımlanmış veya bir günah işlemiş. Sadece kendisine zarar verir. Amma;

Ve izâ üzhirat. Aşikâre işlenirse.

Korkmuyor adam, utanmıyor, arlanmıyor, ar damarı çatlamıyor, aldırmıyor, açıktan işliyor kötü işi, hatayı, hatîeti. *Fe-lem tuğayyar.*

O işliyor. Aşikâre işlemekten çekinmiyor. Emri mâruf, nehy-i münker yapıпта o hata da düzeltilmiyor, ötekiler tarafından. Toplum tarafından. *Fe-lem tuğayyar*. Değiştirilmiyor, düzeltilmiyor. O zaman. *Darrati'l âmmete*. Tüm topluma zarar verir, düzeltilmediği zaman.

Tüm topluma nasıl zarar verir?

Bir kişinin günahı. Ya Allah gazap eder, günahı işleyeni, günahında dolayı cezalandırırken. Toplum da onu engellemedi diye cezalandırır. Çünkü Lût kavmi helâk olacağı zaman, yetmiş bin kişi teheccüd namazında idi diye kitaplar yazıyor. Ama kâr etmiyor. Yani düzeltemedikleri için ceza umumi gelir. Ya böyle olur. Ya da o kötülük yapıldı. Aldırılmıyor. Bir tanesi bende yaparım der, bende yaparım der, kötülük yayılır, toplum bozulur, toplum berbat olur.

Bizim çocukluğumuzda ki toplum ile şimdiki toplum arasında çok fark var. Benim dedemin zamanımdaki toplum ile benim zamanımdaki toplum arasında çok fark var

Güzel bir misal olarak, bizim bir tüccar fabrikatör arkadaş anlatmıştı. Memleketinde manifaturacı dükkânı varmış büyük, zengin.

Babası işletiyormuş sonra bu işletmeye başlamış, babası ticaretten çekilmiş, ibadet, taat, evden camiye camiden eve filan, Kur'an okumak. Yani oğluna devretmiş işleri. Bir gün gelmiş dükkâna, oturmuş masaya, bakmış bir sürü kağıtlar.

Oğlum bunlar ne böyle?

Baba demiş işte bunlar senet.

Aaa, vayy, Allah Allah. İşimiz böyle senede kâğıda mı kaldı demiş. Bu ne böyle?

Yadırgıyor.

Biz demiş kasabadan müşterimiz gelirdi. Hacı baba kumaş alacağım, dükkânı götürse yazardık, hesaplardık şu kadar hesabı var borcu var, giderdi, ondan sonra o da getirirdi.

Yani şahide, ispata, senede, sepete, imzaya lüzum görmezlermiş.

Tabi âyet-i kerîme de borcun yazılması tavsiye ediliyor. Çünkü kişi iyidir de, ölür, öldüğü öldüğü zaman bilinmez, ailesi kabul etmez. Ama kâğıt olursa bak işte dersin, borcu vardı, imzası var, öldü, veremedi. Siz onun borçlu kalmasını istemiyorsanız ödemeniz lazım bunu dersin.

Yazılması tavsiye ediliyor ama yazmazlar-
mış. Hatta gülerek anlatıyor babasının zama-
nını. Birisi gelmiş, hacı baba paraya ihtiyacım
var, çocuğu evlendireceğim filan. Biraz bana
borç versene demiş babasına. O da demiş ki;
git kasadan istediğin kadar al.

Kasanın yanında değil de öbür tarafta otu-
ruyormuş.

Git istediğin kadar al.

Borcu alacak olan mağaza sahibinin kasa-
sına gitmiş, kasayı açmış, almış, teşekkür ede-
rim hacı baba demiş, gitmiş. Ondan sonra az
mı aldı çok mu aldı bakmak yok, kasadan o alı-
yor.

Ondan sonra bir zaman gelmiş, harman
zamanı bilmem mahsul zamanı bilmem ne,
para eline geçtiği zaman, gelmiş hacı baba,
senden borç almıştım ya, onu getirdim demiş.
Kasa orda evladım, git oraya koy demiş.

Akıl almaz, yani bizim aklımız şu anda
böyle şeyleri almıyor.

Bizim Bahtiyar amca, nur içinde yatsın.
Evini satmış kırk iki bine. Komşusu duymuş ya
ben alacaktım ya.

Kaçta sattın?

Kırk iki bine.

Hiii, kırk iki bine mi?

Vay ben altmış k s r bin veriyorum.

Yüz elli fazla. Şöyle kalkmış d vecek gibi.
Arnavut Bahtiyar amca, d ver ha.

D vecek gibi. Demiş sen lafımı duymadın
galiba, ben evi sattım.

Eh kaparo verdi mi Bahtiyar amca ? Kaparo
verdi mi? Aldın mı?

Yok. Kaparo da almadım.

Eh bana sat demiş.

Söz aŐızdan bir defa çıkar, ben evi sattım
dedim.

Kırk iki bine veriyor, altmış k s r bin tek-
lif varken. SıŐdı mı aklınıza, benim aklıma h l 
sıŐmıyor. Kenarından dıŐarıda kaldı bacakla-
rım. H la aklıma sıŐmıyor.

Ahlâk. Toplumumuzun ahl k  böyleymiŐ.
Fatih Sultan Mehmet Edirne'de giriyor bir
dükkâna, ama tebdili kıyafet. Basit elbiseler
giymiŐ bilmem ne. Sırdan bir vatandaŐ gibi

dükkâna gidiyor, yanında da veziri var, arkadaşı gibi o da. Eski püskü elbiselerle. Şuradan bir okka pirinç ver mesela, buğday ver. Adamın buğdayına bakıyor güzel, tartmasına bakıyor hilesiz, hareketlerine bakıyor hepsi güzel. Müşteriyi karşılaması güzel, parayı aldıktan sonra dua etmesi güzel. Allah bereket versin bilmem ne filan.

Beğenmiş. Aferin maşallah.

Ha bir de demiş, bir okkada peynir ver.

Adam demiş ki; ben şimdi sabahleyin siftah yapmış oldum buğdayı almakla, karşıdaki komşum daha siftah yapmadı, zahmet olmazsa peyniri de ondan alıverin. Bende peynir var ama o da siftah yapsın demiş. Oraya göndermiş.

Onunda peynirine bakmış, hilesiz, her şeyi güzel, tartmasına bakmış gayet güzel, terazi hakkını veriyor fazla fazla, gayet güzel filan, onu da beğenmiş. Ondan da bir şey daha istemiş, bir okka da yağ ver filan.

O da demiş ki; ben siftah ettim, karşı komşum öteki komşum daha siftah etmedi ona git.

Demiş böyle güzel ahlâklı bir toplumda çıkmış vezirine; böyle güzel, böyle tutkun, böyle birbirini kollayan toplumla ben, İstanbul'u değil dünyayı fethederim demiş.

Toplum güzel, ahlâk güzel, dürüst, merhametli muhabbetli birbirlerine karşı.

Eh, kötülükler düzeltilmezse, engellenmezse, o zaman yaygınlaşır, toplum bozulur. Toplum bozulduğu zaman da, millet, devlet çöker.

Osmanlı neden çöktü?

Toplum bozulduğu için çöktü.

Osmanlının zaferden zafere eskiden nasıl gitmişti?

Toplum güzel ahlâklı olduğundan gitmişti. Kötülüğe meydan vermiyorlardı. Padişah yapsa kötülüğü karşısına çıkıyorlardı.

Fatih Sultan Mehmed Fatih medresesinden bir müderrisi azletmiş, Molla Gürani çıkmış karşısına. Demiş ki;

Niye azlettin bunu?

Bu azli geri almazsan, biz ulemâ, hepimiz toplanacağız, senin memleketinden çıkacağız,

âlimin kadrini, kıymetini bilen bir ülkeye gideceğiz. İran var, Orta Asya var, Mısır var. Başka yere gideceğiz.

Aldırmış geriye.

Fatih Sultan Mehmed nizam koymuş.

Demiş ki;

İstanbul'un kale kapıları akşam namazıyla beraber kapanacak.

Dur bakalım bunlar söz dinliyorlar mı diye, ondan sonra tebdili kıyafet kapıya gitmiş, akşam vaktinden sonra. Kapı kapalı. Tamam. Nöbetçiye demiş ki;

Kapıyı aç gireceğim, geç kaldım bilmem ne demiş.

Padişahın talimatı var, fermanı var, açmam kapıyı demiş.

Ya açiver ne olacak?

Açarsan sana şu kadar akçe, bahşiş veririm filan.

Hööt. Olmaz. Açmam.

Ne yaptıysa açmayınca, hoşuna gitmiş padişahın.

Demiş ki;

Ben padişahım, tebdili kıyafet eyledim, sultanım ben, aç kapıyı demiş.

Be sultanım demiş, kendi koyduğun töreyi, kendin niye bozarsın demiş.

Çok hoşuma gitti.

Sultana yaptığını niye bozuyorsun. Niye kendin tutmuyorsun?

Demiş ki;

Bre Çelebi sen çok çetinmişsin ya demiş. Ondan sonra mükâfatlandırmış onu. Hoşuna gitmiş.

Ahlâk. Toplum sağlam. Toplum sağlam olunca her şey güzel.

İşte Osmanlı ondan başarı kazandı, işte ondan yıkıldı. Yeniçeri isyan ediyor. Sadrazamın konağını çevreliyor, öldürüyorlar, alıyorlar, parçalıyorlar. Köpeklerin önüne et atılmış gibi parçalıyorlar. Böyle olmaz ki! Toplum pis, berbatlaşmış, yıkılır. Bu toplum yıkılır. Ahlâk yok.

b. Allah'ın En Sevdiği Kullar

Üçüncü hadîs-i şerîf;

الْخَلْقُ كُلُّهُمْ عِيَالُ اللَّهِ تَعَالَى فَأَحَبُّهُمْ إِلَى اللَّهِ
أَنْفَعُهُمْ لِعِيَالِهِ

*el-Halku küllühüm iyâlullâhi teâlâ fe-
ehabbühüm ilallâhi enfa'uhüm li-iyâlihî.*

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

İnsanlar, halk, ahali, hepsi Allah'ın iyâli gibidir.

Hani senin evinde çoluk çocuğun var ya.

Ne deniyor ona?

Aile fertlerine iyâl deniliyor.

Halk hepsi Allah'ın iyâli gibidir, iyâli mesabesinde. Evlad u iyâl.

Tabi Cenâb-ı Hak kullarını yaratmış ama ne kadar seviyor bak. Bir babanın evladı sevdiği gibi Peygamber efendimiz öyle bildiriyor. Hepsi Allah'ın ailesi gibi, ailesindeki bakımıyla mükellef olduğu kişiler gibi, evindeki bakımıyla mükellef olduğu kimseler gibidir, halk, hepsi öyledir.

Fe-ehabbühüm ilallâhi.

Kulların Allah'a en sevgili olanı?

Enfa'uhüm li-iyâlihî. İyaline en çok iyilik yapandır, faydalı olandır.

Yani kullara iyilik yaptın mı Allah seviniyor, Allah seviyor, memnun oluyor.

Tabi iyiliği kul kendisi mi yapıyor?

Hayır. Allah'ın verdiği zenginlikle yapıyor bilmem filan. Amma öyle de olsa kendi irade-i cüziyyesini kullandı da bak iyilik yaptı diye, Cenâb-ı Hak seviniyor, seviyor. Kardeşine iyilik yaptı diye, memnun oluyor, razı oluyor, hoşnut oluyor.

Allah'ın en sevmediği insanlar da bir başka hadîs-i şerifte?

وَأَبْغَضُ الْخَلْقِ إِلَى اللَّهِ مَنْ ضَنَّ عَلَى عِيَالِهِ

Ve ebğadu'l-halki ilallâhi men danne alâ iyâlihî.

Yani iyâline zarar verenler de Allah'ın en sevmediği.

İnsanlara, halka zararlı olanlar, muzır olanlar, zarar verenler de Allah'ın en sevmediği insanlardır.

Onun için halka iyilik yapmaya, ammeye, herkese iyilik yapmaya gayret etmemiz lazım. Allah seviyor o zaman. Yani sen gitsen, bir adamın çocuğuna bir iyilik yapsan, baban memnun olmaz mı? Sevinir. Sevmez mi seni? Sever. Sen ona iyilik yapmadın çocuğuna yaptın. Olsun o da onun çocuğu olduğundan memnun olur. Ona bir hediye aldın. A ne kadar iyi bir komşu bak bizim çocuğa bir hediye aldı, bir top alıverdi filan. A bir de şunu alıvermiş ya, aferin ya, ne iyi komşu filan. Yani memnun oluruz, onun gibi.

Onun için mahlûkata, halka, insanlara, nâsa iyilik yapmaya gayretli olalım.

El-Fâtiha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

